

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

ЗБІРНИК ТЕЗ

**VII Всеукраїнської молодіжної науково-практичної конференції з
міжнародною участю
«Молодий вчений: сучасні тенденції формування та
збереження здоров'я людини»**

28-29 березня 2024 року

Харків, 2024

УДК[615.8/ 796.035.8](043)
М 75

«Молодий вчений: сучасні тенденції формування та збереження здоров'я людини»: збірник тез VII Всеукраїнської молодіжної науково-практичної конференції з міжнародною участю, 28-29 березня 2024 року. Харків: ХДАФК, 2024. 273 с.

Редакційна колегія:

Редактор:

Сверчкова О. В, старший викладач кафедри фізичної терапії Харківської державної академії фізичної культури, канд. наук з фіз. виховання та спорту

Члени редакційної колегії:

Пустовойт Б.А., завідувач кафедри фізичної терапії Харківської державної академії фізичної культури, доктор медичних наук, професор

Калмикова Ю.С., доцент кафедри фізичної терапії Харківської державної академії фізичної культури, канд. наук з фіз. виховання та спорту, доцент

Калмиков С.А., декан факультету фізичної терапії та здоров'я людини, доцент кафедри фізичної терапії Харківської державної академії фізичної культури, кандидат медичних наук, доцент

Пашкевич С.А., доцент кафедри фізичної терапії Харківської державної академії фізичної культури, канд. мед. наук, доцент

Литовченко В.О., професор кафедри екстреної та невідкладної медичної допомоги, ортопедії та травматології Харківського національного медичного університету, доктор медичних наук, професор

В збірнику тез представлено теми за напрямками роботи конференції: сучасні освітні оздоровчі стратегії та інноваційні технології; медико-біологічні та психолого-педагогічні аспекти здоров'я; сучасні підходи до фізичної терапії та ерготерапії при різних патології; формування мотиваційних принципів здорового способу життя; спортивна медицина та адаптивне фізичне виховання; спорт як пріоритетний напрям у формуванні здорового способу життя.

Матеріали представляють науковий інтерес для здобувачів I-III рівнів вищої освіти, фізичних реабілітологів/терапевтів, ерготерапевтів, лікарів фізичної та реабілітаційної медицини, науково-педагогічних працівників, вчителів закладів дошкільної та загальної середньої освіти, тренерів, спортсменів.

© «Молодий вчений: сучасні тенденції формування
та збереження здоров'я людини», 2024

Апостол А.П., Бричук М.С., Іванік О.Б. Оздоровче плавання як засіб оптимізації рухової активності та підвищення стану здоров'я молодших школярів	7-12
Білоус В.В., Бабенко Я.А., Грібніченко А.М. Діапазон рухів плечового суглобу у спортсменів ігрових видів спорту після кінезіотейпування	13-17
Борзих Н.О., Барабаш С.В. Інноваційні технології відновлення функції верхньої кінцівки після вогнепальних поранень	18-23
Башавець Н.А., Бугров В.С., Черненко Д.М. Спорт як пріоритетний напрям у формуванні здорового способу життя учнів закладу загальної середньої освіти	24-28
Внукова О.М. Особливості практичної підготовки бакалаврів фізичної культури та спорту на сучасному етапі	29-32
Воловик Н.І. Фітнес-йога – як сучасна інноваційна технологія збереження здоров'я здобувачів вищої освіти	33-36
Voloshyn O.R., Hladii T. Children with special educational needs: physical therapy	37-41
Вороньков О.О., Баннікова Р.О. Сучасний погляд на застосування бинтування надп'яtkово-гомількового суглоба для відновлення ходьби на ранніх стадіях після інсульту	42-46
Гаврилюк В.М., Калмикова Ю.С., Калмиков С.А. Застосування кінезотерапії та кінезіотейпування для підтримки здоров'я та загального самопочуття в триместрах вагітної жінки	47-51
Гавриляк Р.О., Гурська М.І., Гаркуша М.А. Спортивна медицина та адаптивне фізичне виховання (огляд літератури)	52-55
Горбачук Є. Підтримка фехтувального спорту під час воєнного стану в Україні	56-60
Грідіна А. Формування гнучкості у школярів засобами йоги та стретчингу	61-66
Гузій О.В., Романчук О.П., Магльований А.В. Можливості застосування засобів фізичної реабілітації у спортсменів з перенапруженням кардіореспіраторної системи за симпатичним та парасимпатичним типами	67-72

«Молодий вчений: сучасні тенденції формування
та збереження здоров'я людини»

ПІДТРИМКА ФЕХТУВАЛЬНОГО СПОРТУ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Горбачук Є.

Науковий керівник:

Кривенцова Ірина Володимирівна,
кандидат педагогічних наук, доцент

*Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди,
Харків, Україна*

Анотація. Метою роботи є дослідження актуального стану процесу підготовки фехтувальників в Україні в період війни. В роботі розглядаються проблеми та перспективи їх вирішення щодо поновлення тренувального процесу. *Методи організації дослідження:* аналіз спеціальної та методичної літератури, бесіди, спостереження. *Результати.* Важливим для підтримки фехтувального спорту в Україні є сприяння профільного Міністерства та надання допомоги професійним фехтувальникам від різних країн світу.

Висновки. На сьогодні простежується тенденція щодо відновлення роботи спортивних відділень задля підтримки здоров'я, фізичної підготовки молоді, рекреації дорослих спортсменів та зростання спортивних результатів українських фехтувальників.

Ключові слова: фехтування; тренування; спорт; воєнний стан

Вступ. Професійний фехтувальний спорт в Україні має давню та славу історію. Фехтувальна школа нашої країни розпочинає відлік ще з XIX століття. І майже за 150 років свого існування Україна продемонструвала світові багато першокласних фехтувальників. Українські спортсмени були неодноразовими переможцями та призерами Олімпійських Ігор, чемпіонатів світу та Європи. Провідні українські фехтувальні школи, такі як харківська, дніпровська, київська, львівська, миколаївська та інші, кожного року поповнювали світ фехтування новими потенційними чемпіонами [1, 3, 4].

Історію фехтування в Україні досліджували автори Бріскін Ю., Бусол В., Горбачук Є., Деркач А., Задорожна О., Клименченко В., Кривенцова І., Пітин М., Семиряк З., Хохла А. та інші. Всі вони звертають увагу на процес підготовки та досягнення наших фехтувальників.

Воєнний стан в Україні поставив перед спортсменами ряд викликів щодо необхідності якісної підготовки та результативних виступів на змаганнях. Ракетні обстріли, постійні відключення світла, поганий Інтернет, зруйнована спортивна інфраструктура, і як результат, важкі психологічні

стани, як-то стрес, відчуття небезпеки та невизначеності, постійна знервованість і хвилювання, безперервний моніторинг соціальних мереж тощо згубно впливають на тренувальний процес. Подолання цих негативних факторів стає актуальним завданням для українських тренерів і спортсменів.

Мета роботи – дослідити процес підготовки українських фехтувальників під час воєнного стану.

Методи дослідження: аналіз спеціальної літератури та методичної літератури, бесіди, спостереження.

Результати дослідження.

Після повномасштабного воєнного вторгнення Росії в Україну, 24.02.2022 року, фехтувальний спорт України опинився під загрозою існування.

Чисельні бомбардування спортивних об'єктів на початку війни унеможливили проведення тренувань. Найяскравіший приклад – осередок харківського фехтування навчально-спортивний комплекс «Каразинський», на базі якого знаходився спортивний клуб «Уніфехт». На базі цього комплексу відбувалися одні із найбільших міжнародних змагань з фехтування в Україні, Кубок пам'яті ЗТУ Леоніда Авербаха. Тут готували і ще будуть готувати не одне покоління провідних українських атлетів.

Ще одним з подібних прикладів стала відома українська школа фехтування Миколаївщини, що тривалий час знаходилась на відстані трьох кілометрів від тимчасово окупованої території. Звісно, що в цей час не можна було тренуватися.

Багато українських фехтувальників були змушені тікати з рідних міст у більш безпечні та знаходити можливість тренуватися там. Одним з таких міст був Ужгород, в якому Федерація фехтування Закарпатської області надала можливість спортсменам з усієї країни проводити тренування в перші місяці після вторгнення.

Не обійшлося також і без допомоги європейських колег. Федерація фехтування Німеччини на базі спортивного клубу «TSV Bayer 04 Leverkusen» організувала тимчасовий притулок для команди чоловічої шпаги. Завдяки німцям українські шпажисти мали змогу на протязі двох місяців жити та тренуватись у безпечних умовах. Також німецькі колеги надавали фінансову допомогу у вигляді оплати харчування та відрядження на міжнародні змагання у Париж. У допомозі українським фехтувальникам взяли участь колеги із Грузії. Вони безкоштовно надали житло в готелі на час проведення етапу Кубка світу у Тбілісі.

Італія прийняла у себе на олімпійській тренувальній базі збірну команду жіночої шаблі, капітаном якої є відома українська шаблістка Ольга Харлан.

Звісно, що на початку вторгнення питання фінансування спорту державою не розглядалося і спортивною спільнотою не піднімалося. Але варто зазначити, що держава, через Міністерство молоді та спорту України, сприяло тому, щоб спортсмени мали змогу виїздити на закордонні змагання. Міністерство надсило листи на кордон із проханням полегшити виїзд українським фехтувальникам для участі у змаганнях та навчально-тренувальних зборах.

Із початком нового сезону, наприкінці серпня постало питання про повернення українських фехтувальників додому та відновлення тренувань під керівництвом їхніх тренерів. Але реалії війни внесли свої корективи. Через постійні повітряні тривоги, загрози та обстріли і дотепер першочерговою залишається безпека проведення тренувального процесу. Основною вимогою до спортивних споруд і спеціалізованих залів стає наявність бомбосховища. У часи постійних відключень світла ще й додалась проблема автономності електрозабезпечення.

Олімпійський навчально-спортивний центр «Конча-Заспа», який був і залишається основним місцем підготовки фехтувальних команд повністю відповідає цим вимогам. Але й інші спортивні школи не стоять на місці. У багатьох з них на місці старих підвальних приміщень були обладнані бомбосховища. Також популярності стали набувати фехтувальні клуби, які повністю розташовані у підвальному приміщенні, такі як СК «Метод» у Харкові та фехтувальний клуб, розташований у спортивному комплексі одного із закладів вищої освіти.

Проблемою для української фехтувальної спільноти на сьогодні є втрата кількості спортсменів усіх вікових категорій, що не сприяє наступності поколінь. Багато неповнолітніх фехтувальників, які виїхали на початку війни, досі залишаються закордоном. Але тут треба віддати належне роботі Федерації фехтування України, яка моніторить і вирішує ці питання, надає змогу таким спортсменам продовжувати виступати на міжнародних змаганнях за свою країну.

Притік юних фехтувальників до ДЮСШ за час війни стрімко впав. У деяких областях України у зв'язку із воєнним станом школи перейшли на дистанційну освіту. Це потягло за собою те, що в учнів з'явилося доволі багато вільного часу, який потрібно чимось зайняти. Спортивні секції, що

працюють під час воєнного стану також скоротилися, бо не всі школи мають можливість забезпечити умови безпеки для занять. І саме тут постають ряд питань, які потребують термінового вирішення: потреба у будівництві нових та відновленні спортивних залів, які б мали відповідати сучасним вимогам щодо занять спортом; пошук джерел фінансування таких програм; підтримка тренерів і спортсменів; підготовка тренерських кадрів до роботи в складних умовах воєнного стану; залучення дітей та юнацтва до тренувальних занять; відновлення психологічного стану тощо.

Спорт залишається дуже важливим навіть в таких важких умовах, як зараз. Адже це покращує не лише фізичний, а й психологічний стан. Фізичні навантаження знижують рівень стресу, збільшують рівень дофаміну та ендорфіну — гормонів щастя та задоволення, роблять людину більш психічно стійкою та витриманою.

Висновки. Спорт завжди є ефективним засобом підвищення рівню фізичного підготовленості, зміцнення здоров'я, подолання стресів та інших негативних психологічних станів. Досвід фехтувальної школи України доводить, що за наявності меценатів, фахових керівників, тренерського складу, спортсменів – фанатів свого виду спорту, сьогодні поступово відбувається відродження зруйнованої інфраструктури та якість підготовки спортсменів до змагань.

Перспективи подальших досліджень полягають у визначенні нових технологій навчально-тренувального процесу в умовах сучасності.

Література

1. Бочаров М.В. (2023). Особливості роботи з фехтувальниками у змішаних групах під час воєнного. *Проблеми і перспективи розвитку спортивних ігор та одноборств у закладах вищої освіти*. Том 1. 16-19. URL: <https://journals.uran.ua/pprsievnz/article/view/273311>
2. Горбачук, Є.О., & Кривенцова, І. В. (2021). Аналіз проблематики навчально-тренувального процесу з підготовки шпажистів. *Актуальні проблеми фізичного виховання різних верств населення*, 36-40.
3. Деркач, А.М., & Кривенцова, І.В. (2023). Ретроспективний аналіз індивідуальних особливостей топ фехтувальників на шпагах у період 2001-2023 роки. *Фізична культура і спорт. Виклики сучасності*, 47-51.
4. Деркач, А.М., & Кривенцова, І.В. (2024). Особливості побудови тренувального процесу в підготовці збірної команди України з фехтування на шпагах. *Проблеми і перспективи розвитку спортивних ігор та одноборств у закладах вищої освіти*, 21-25.

«Молодий вчений: сучасні тенденції формування
та збереження здоров'я людини»

Дані про автора:

Горбачук Євгеній Олександрович,

здобувач освітньо-наукового рівня вищої освіти, другого року навчання
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.

Сковороди;

м. Харків, вул. Алчевських, 29

е-mail: eugene.lab98@gmail.com

Кривенцова Ірина Володимирівна,

завідувачка кафедри теорії, методики і практики фізичного виховання
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди,
кандидат педагогічних наук, доцент

м. Харків, вул. Алчевських, 29

е-mail kriventsova.ira@hnpu.edu.ua